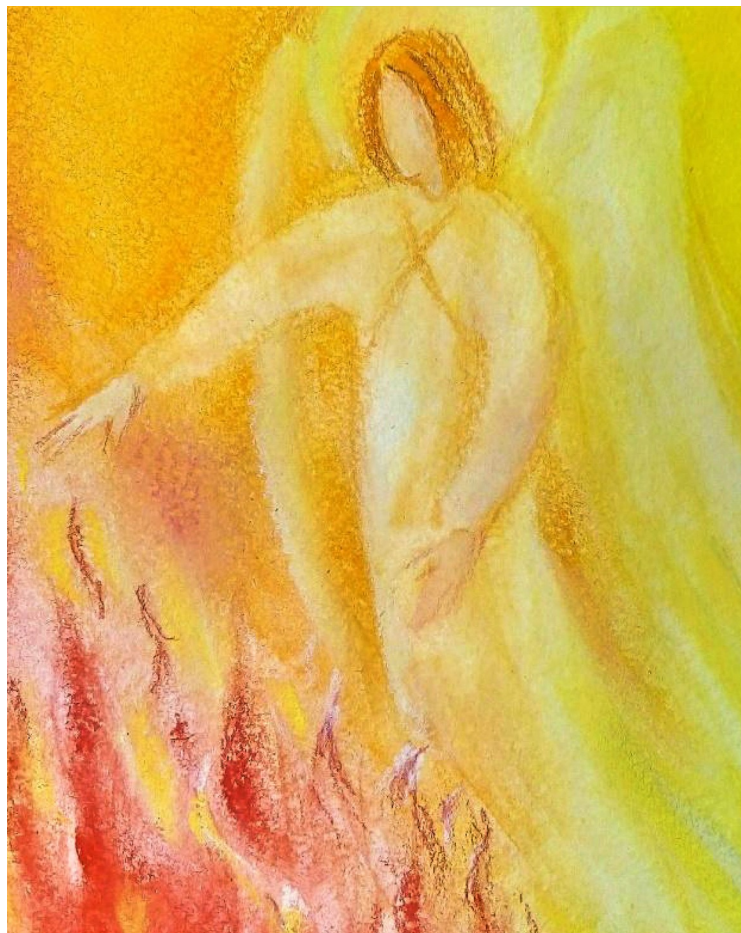

Cornelis Boogerd: meel@soverin.net

Hulpkring Oekraïne 10

- 24-2-2023 -

Engel die de vlammen tot rust brengt – Natalja Yeschenko - 25-2-2022

Inhoud:

- **Inleiding – Bij deze uitgave**
- **Kerstactie generatoren voor vrijescholen in Oekraïne – Cornelis Boogerd**
- **Terublik kerstactie van Stichting Sophia – Andrey Gorskiy**
- **Indrukken uit Oekraïne:**
 - **Bericht vrijeschool “Pokutia” in Horodenka**
 - **Bericht vrijeschool Svitovid en kleuterschool Sunyakh – Andrey Gorski**
- **Indrukken uit de diaspora:**
 - **Opvang van oekraïens gezin in Leeuwarden – Maria Ratering**
 - **Persoonlijk bericht van Nastia Innenko**
- **Acties:**
 - **Blokfluiten die muziek naar Odessa brengen – Louise Kelder**
 - **Benefitmarkt Oekraïne – vrijeschool De Regenboog – Eindhoven**
- **Antrovista**
- **Terugblik Hulpkring Oekraïne op het jaar 2022 en vooruitblik 2023**
- **Financieel jaaroverzicht Hulpkring Oekraïne**
- **Over de Hulpkring Oekraïne**

Beste mensen,

hierbij ontvangt u de eerste Nieuwsbrief van 2023. Het is nu precies een jaar geleden dat Rusland Oekraïne binnenviel. We kijken terug op een enerverend jaar dat diepe sporen naliet in Europa. Alles is anders dan een jaar geleden. Onze werkgroep begon aan een reis met onbekende bestemming. U heeft ons in dat jaar begeleid met betrokkenheid en ons werk fantastisch gesteund, waarvoor onze dank!

In dit nummer komen we natuurlijk terug op de kerstactie voor generatoren, inverters en batterijen voor vrijescholen in Oekraïne. Ook van Andrey Gorskiy, de voorzitter van Stichting Sophia, is er een terugblik op deze actie. Enkele initiatieven vertellen hoe ze ervoor staan en bedanken voor de hulp. Vanuit de diaspora zijn er twee berichten. Maria Ratering uit Leeuwarden beschrijft hoe zij in het afgelopen jaar een gezin uit Oekraïne begeleidde. En de antroposofische schoolarts Nastia Innenko verteld over haar leven in Duitsland nadat ze een jaar geleden Oekraïne verliet. Louise Kelder stuurt een bericht over een zending fluiten naar Odessa. En kinderen van klas 8 van vrijeschool *De Regenboog* uit Eindhoven vertellen over hun actie voor Oekraïne. Verder is op onze webpagina bij Antrovista een nieuwe tekst geplaatst, een boekbespreking door Cornelis Boogerd over de rol van Europa in het conflict. Daarover meer onder Antrovista.

Een einde van de oorlog lijkt voorlopig nog niet in zicht, eerder maken de partijen zich op voor een volgende slag. Dat betekent dat de vrienden in Oekraïne onze steun verder hard nodig zullen hebben. De oorlog is zowel fysiek als psychisch uitputtend. Het helpt om actief te blijven en elkaar op te zoeken. Dat doet men dan ook. Er zijn een aantal scholen gedeeltelijk weer open, en ook worden seminars en ontmoetingen georganiseerd. Zo vertelde Narine Maltseva van uitgeverij Naïri in Kyiv dat er op 22 januari een ontmoeting was in de vrije kleuterschool “Sunyakh” op de dag van de oprichting van Oekraïne. Er waren 26

mensen fysiek aanwezig, en 10 online, uit 24 initiatieven. Er komt een vervolg. Zulke ontmoetingen geven moed en inspiratie.

Er gebeurt teveel om het allemaal in deze Nieuwsbrief op te nemen. Daarom hebben wij een webpagina bij Antrovista geopend, waar u de vorige Nieuwsbrieven kunt vinden, evenals enige achtergrond informatie:

<https://www.antrovista.com/ukraine.html>

Kerstactie Generatoren voor vrijescholen

In de vorige Nieuwsbrief kondigden wij een actie aan om generatoren, inverters en batterijen te kopen voor de vrijescholen in Oekraïne. Die zijn helaas nodig omdat Rusland systematisch infrastructuur bombardeert, zoals energie- en watervoorzieningen. Een aantal vrije scholen geeft inmiddels weer beperkt fysiek les, en zij hebben stroom nodig voor licht, verwarming en andere apparaten. Tot nu toe konden 6 generatoren, 10 inverters en 24 zware batterijen gekocht worden. Drie generatoren werden in Polen gekocht, en drie in Slowakije met hulp van onze vrienden van de vrijeschool in Kosice. De Borisfen school wil zelf nog generatoren kopen, Sophia betaalt de helft. Over een volgende grote generator voor de Stupeni school in Odessa is nog overleg. Het was niet makkelijk om ze te vinden. In Oekraïne waren ze nauwelijks nog te krijgen, of heel duur.

– Op de foto links: Alla en haar man Peter Selikhanovic. Zij leiden het kunst-therapeutische centrum "Consonant" in Odessa. We schreven al meermaals over hen. Op 10 december werd Odessa zwaar getroffen, en zaten 1.5 miljoen mensen zonder stroom. Hier tonen zij de generator die net is aangekomen, waardoor ze weer met licht en verwarming kunnen werken. – (CB)

Misschien nog voor een goed begrip: de generatoren werken op diesel en kunnen stroom opwekken wanneer de netstroom wegvalt. Ze zijn echter duur in gebruik. Daarom is het voordelig om de stroom op te slaan in batterijen. Sophia kocht hybride inverters, die het voltage kunnen omvormen en de verbinding kunnen maken tussen de 230V wisselstroom van het stroomnet, en de 12 Volt gelijkstroom van de batterijen. Zij hebben ook een UPS-

functie (Uninterruptable Power Supply). Dat betekent dat ze binnen een fractie van een seconde de stroom leveren wanneer de netstroom uitvalt.

Stichting Sophia ondersteunt niet alleen de scholen en andere instellingen, zoals het kunsttherapeutisch centrum in Odessa, maar ook individuele leraren en ouders. Veel van hen verloren hun werk of krijgen een minimale uitkering van de overheid. Een kleine financiële ondersteuning in deze wintertijd is voor veel mensen meer dan welkom. Sophia gaf een aantal mensen een eenmalig bedrag van 200 – 400 euro, waarmee men bijvoorbeeld brandhout kon kopen, of een powerbank, of een aanbetaling voor een generator. Wij ondersteunen Sophia in wat zij doen, en laten hen vrij om zelf prioriteiten te stellen met de uitgaven. We bewegen met hen mee, omdat het onvoorspelbaar is hoe de oorlog zich verder ontwikkelt. Naast de aankoop in december van drie generatoren in Slowakije (2311,50 euro) en in februari van 24 accu's in Duitsland (3805.- euro) konden we in februari ook nog 15.000.- euro naar Sophia overmaken voor deze actie. Bij elkaar kon de Hulpkring dus meer dan 21 duizend euro bijdragen dankzij uw donaties. Nogmaals danken wij u namens de oekraïeners voor uw ruimhartige steun!!! U kunt ons werk ook verder ondersteunen op onderstaande rekening:

IBAN: NL23 TRIO 0212 1898 40 van de IONA Stichting, tbv NOODHULP Oekraïne, of fonds 2755. U kunt in dit fonds ook schenken via de website van de Iona Stichting: <https://www.iona.nl/schenken-algemeen/direct-schenken/> . Namens de oekraïense vrienden alvast hartelijk bedankt!

Bericht van Stichting Sophia – Andrey Gorskiy

Andrey Gorskiy is de voorzitter van Stichting Sophia. Hij was de voortrekker van de actie voor generatoren. Samen met zijn vrouw Oksana richtte hij de kleuterschool Sunyakh (2014) en het gymnasium Svitovid (2019) op in Kyiv.

Het afgelopen jaar eindigde niet goed. De intensieve vernietiging van infrastructuur in vele steden door massieve raketaanvallen leidde tot de situatie dat velen over langere tijd zonder verwarming, electriciteit, soms water en communicatie kwamen te zitten. Sinds het begin van de oorlog en de grote verplaatsingen van gezinnen, en de daarmee gepaard gaande financiële problemen, waren de vrije scholen en kleuterscholen niet in staat om alternatieve stroomvoorzieningen te regelen, en zeker niet op korte termijn. Doordat de vraag naar generatoren en UPS systemen snel groeide ontstond snel een groot tekort aan zulke apparaten. Tegelijkertijd bleek het ook erg moeilijk om vakmensen te vinden die konden helpen met het opzetten van noodvoorzieningen voor de stroom.

Dankzij de intensieve samenwerking in het afgelopen jaar met de Hulpkring Oekraïne, die begreep hoe kritiek de situatie in de scholen en kleuterscholen en vooral voor de kinderen was, ontstond het idee van een gezamenlijke steunactie voor de kleinere vrijescholen om hen acuut aan energievoorzieningen te helpen. We zijn ook blij dat de Associatie van Vrije Scholen in Slowakije in ons project meewerkte. Zij hebben zich ingezet om een deel van de generatoren te kunnen kopen.

In het contact met de kleinere vrijescholen en kleuterscholen, vooral die geheel afhankelijk zijn van ouderbijdragen, kregen we een eerste indruk van hun behoeften. Het project omvatte zo:

- Een vrijeschool en kleuterschool in de stad Gorodenka in de regio Ivano-Frankivsk, (West-Oekraïne)
- Het kunsttherapeutische centrum "Consonant" in Odessa, dat de rehabilitatie en begeleiding van vluchtelingen uit Kharkiv, Kherson, Nikolajev en andere steden verzorgt
- De vrijeschool "Stupeni" ("Stappen") in Odessa
- De vrijeschool en kleuterschool van de "Borisfen"gemeenschap uit Kyiv
- De vrijeschool Svitovid en de kleuterschool Sunyakh uit Kyiv

Het bleek een hele uitdaging om apparatuur te zoeken die beantwoordde aan de individuele behoeften van de verschillende initiatieven. Ieder initiatief werkt in andere omstandigheden en heeft andere voorwaarden om de verwarming en watervoorziening te organiseren. In gesprek konden we een lijst maken van de benodigde apparatuur voor ieder. De initiatieven die als eersten de generatoren ontvingen ontdekten na een week gebruik, dat er ook behoefte was aan inverters met UPS systemen in combinatie met batterijen voor stroomopslag.

Tot nu toe werden 6 generatoren ingekocht, tussen 3.5 en 6.5 kW. Die hebben gedurende enkele maanden voor licht gezorgd tijdens de werkdagen in de genoemde scholen, kleuterscholen en het therapiecentrum in Odessa. De volgende stap is het verwerven van nog 2 grotere generatoren. De vrienden van

de Borisfen school overwogen een heel grote generator te nemen, die nog moeilijker te krijgen zijn. Zij besloten daarna dat enkele kleinere generatoren ook zouden kunnen werken in verschillende delen van de school – voor verlichting en voor een boiler ruimte, of om licht te hebben in een schuilkelder bij luchtalarm. De vrijeschool Stupeni in Odessa stelde zich een technisch moeilijke opgave. Zij denken nog na over de beste apparaturen waarmee de school kan werken in de toekomst. Want vele uren werken met generatoren betekent een constante behoefte aan grote hoeveelheden brandstof. In de huidige situatie gaat het dan om een grote verhoging van de dagelijkse kosten, zeker in de context van de tekorten bij de initiatieven. Wij hopen dat zij op korte termijn in staat zullen zijn om de optimale oplossingen te vinden. We zullen hen ook daarbij helpen. Voor nu kunnen ze gedeeltelijk voorzien in de behoefte aan verlichting en het werken met apparaten zoals de inverters met UPS systemen die we voor hen kochten. Zij hebben daar centrale verwarming, en moeten aan de oudere studenten online lesgeven. Daarom is het gebruik van computers en internet essentieel voor hen. Dat kan voorlopig met de ingekochte apparatuur geregeld worden.

De foto hiernaast is in de vrijeschool in Košice, Slowakije, met twee van de generatoren die Andrey op kwam halen vanuit Oekraïne. vlnr:

- *Andrey Gorskiy, voorzitter van Stichting Sophia*
- *Renata Blaschke, lerares en oprichtster van de vrijeschool in Košice, Slowakije*
- *Petr, vader in de school en verkoper van de generatoren.*

Recentelijk konden we inverters en batterijen inkopen voor deze initiatieven. Dat is een verdere oplossing voor kritische units als warmwater boilers en watervoorzieningen, en ook voor minimaal licht als het donker is. Deze apparatuur is vorige week afgeleverd bij alle initiatieven. Hun lokale vakmensen kunnen ze nu integreren in hun energiesystemen. De bijbehorende batterijen zullen op 20 februari bij alle initiatieven bezorgd worden.

Zo konden we dit allemaal doen met vereende krachten en met name dankzij de bijdragen van velen van jullie die deze initiatieven steunden in deze moeilijke tijd voor oekraïense kinderen! Het is mooi om te weten dat de kinderen niet in de klas hoeven te zitten met dikke truien aan terwijl ze hun vingers proberen warm te

houden, zoals het geval was tijdens de lange periodes van stroomuitval voordat de generatoren kwamen. In die tijd moesten zij in de schuilkelders veel bij kaarslicht doen. En de ervaring van kaarsen aansteken was niet altijd leuk. We konden niet eens zaklampen opladen.

Natuurlijk deden de volwassenen alles zodat de kinderen konden leren. En, natuurlijk, beleven kinderen veel dingen anders. Zij reageren niet op dagelijkse gebeurtenissen zoals volwassenen. Maar een verlichte ruimte helpt wel om angsten te overwinnen en beladen emoties wanneer de sirenes weer loeien of de explosies te horen zijn, gelukkig meestal in de verte.

Nu zijn we er zeker van dat de scholen en kleuterscholen door kunnen gaan met hun lessen en hun spel, ook tijdens uitval van de stroomvoorziening, en dat de kinderen het warm hebben. En dat de leraren en opvoeders in staat zijn om rustig hun kinderen verder te kunnen begeleiden op een gezonde manier in hun dagelijkse ritme en ontwikkeling, voor zover dat mogelijk is in de huidige situatie in Oekraïne.

We zijn blij dat we met vereende krachten in staat waren om warmte en licht te brengen in de scholen en kleuterscholen. Het is een geweldig gevoel van verbinding en warmte die zich uitstrekt van de Noordzee tot de Zwarte Zee – door heel Europa heen. Op zulke momenten besef je hoe klein onze planeet is. En hoe groot de menselijke liefde; dat warme menselijke harten met kleine acties iets kunnen doen om andere mensen te verwarmen, zelfs over een afstand van meer dan 2.5 duizend kilometer.

Als kring van mensen van Stichting Sophia zijn we blij om deel uit te maken van deze brug die effectief vele mensen verbindt. We zijn ervan overtuigd dat dit kleine project een grote steun biedt aan kinderen die ervoor gekozen hebben om hun leven in oorlogsverhoudingen te beginnen, en dat dit ook volwassenen die hen begeleiden kracht en vertrouwen geeft naar de toekomst.

Nog een bijzondere dank aan de Associatie van Waldorfscholen in Slowakije, die meehielpen om enkele generatoren te vinden en in te kopen.

Verder wil ik mijn dankbaarheid uitdrukken aan de vrienden van de Hulpkring Oekraïne en in het bijzonder aan Cornelis Boogerd voor zijn actieve deelname en begeleiding in alle stadia van dit project en bovenal – om deze spirituele brug tussen ons allemaal te bouwen.

Nogmaals, we zijn diep dankbaar aan iedereen die de oproep beantwoordde om deze impuls te steunen, en daadwerkelijk een bijdrage te geven. De donaties hielpen de meeste kosten van dit project te dekken.

Hier nog een kort bericht over de financiële kant van het project:

Tot nu toe werd 14.962,35 voor dit project uitgegeven. De behoeften van vrijeschool Borisfen werden nog niet beantwoord. Die zullen waarschijnlijk rond 1500.- euro bedragen. Ook de vrienden van vrijeschool Stupeni hebben nog niet besloten over de keuze voor een generator.

Met warme groeten namens het bestuur van Stichting Sophia,

Andrey Gorskiy

Indrukken uit Oekraïne

Hieronder bedanken enkele vrijescholen uit Oekraïne voor de generatoren, inverters en batterijen die voor hen nu belangrijk zijn.

Bedankbrief vrije school Pokutia uit Gorodenko

Wij zijn de "Pokutia"-school (school van Inkeer), een jong vrijeschool initiatief, gelegen in het westen van Oekraïne in de stad Gorodenka, in de regio Ivano-Frankivsk. We hebben vier schoolklassen en een kleuterklas. Sinds het begin van de oorlog stonden we onder druk om het werk op school en in de kleuterklas te stoppen, maar dankzij de hulp van vrienden kon het werk doorgaan. Een van de vele uitdagingen, en een van de moeilijkste voor ons, was dat de russische terroristen onze infrastructuur van energie voorzieningen begonnen te bombarderen. Dat bracht ons, zoals het hele land, in een toestand van acuut gebrek aan elektrische stroom. De mogelijkheid om verder te werken in de school stond op het spel omdat het koude seizoen eraan kwam. Wij hadden 's nachts maar een paar uur stroom en overdag maar 2-3 uur. Soms was er bijna helemaal geen stroom overdag. We hebben een verwarming op gas en hout, maar de waterpompen en de elektrische boilers hebben stroom nodig, net als een aantal apparaten in de keuken en op kantoor. Ook hadden we verlichting nodig op bewolkte dagen om te kunnen werken in de klassen.

Zo was er dringende behoefte aan back-up stroom en wij zijn enorm dankbaar aan de vrienden van de Stichting Sophia dat zij ons hebben geholpen en twee diesel generatoren hebben gekocht, één voor de school en één voor de kleuterklas. Dankzij deze apparaten zijn we weer in staat om te werken, omdat er verwarming en licht in het pand was. De keuken kan normaal werken, het kantoorwerk kan gedaan worden, en wat heel belangrijk is: ook de internet-verbinding werkt weer. Dat is de enige manier om te communiceren tijdens periodes van stroomuitval, omdat het netwerk van mobiele telefoons dan ook wegvalt.

Wij danken jullie hartelijk dat jullie Stichting Sophia in deze actie hebben gesteund!

Vrijeschool Pokutia - Gorodenko

Bericht van vrijeschool Svitovid en kleuterschool Sunyakh

Onze kleuterschool "Sunyakh" (de Zonnebloem) bestaat al weer 14 jaar. Het vrije gymnasium * "Svitovid" werd geboren aan de vooravond van het begin van de Covid-epidemie, in september 2019. De oudste kinderen gaan nu naar de vierde klas (groep 6 in NL). In de zomer van 2022 besloten we in onze pedagogische vergadering om de deuren van de school Svitovid en de kleuterschool Sunyakh weer te openen, ondanks alle twijfels en angsten. We wisten dat er nog 24 kinderen thuis waren gebleven van de 76 die ons bezochten in januari 2021. In het begin van het schooljaar gingen 12 kinderen naar de kleuterschool, en 12 naar de school. We realiseerden ons, dat we er voor moesten zorgen dat we in staat waren om ons zo goed als mogelijk in een gezonde omgeving te ontwikkelen, nu en in de toekomst. We besloten om dit vrijeschool- "eiland van vrede" te behoeden en de kinderen spirituele warmte te geven. Voor degenen die, ondanks alles, besloten om thuis te blijven in Oekraïne.

Omdat onze school en kleuterschool geheel afhankelijk zijn van ouderbijdragen, waren we ons ervan bewust, dat we voor een grote financiële uitdaging stonden. Tegelijkertijd wisten we hoe belangrijk deze stap was voor de kinderen die bleven. Voor hen is dat van wezenlijk belang. Zo maakten we deze stap bewust, ondanks alle inspanningen en offers die dat van ons allemaal zou vragen. Hoewel, om eerlijk te zijn, wij ons nog niet konden voorstellen wat het allemaal voor ons zou betekenen.

En het lukte, en we zijn heel blij dat we niet opgegeven hebben. Iedere dag ontmoeten we onze kinderen en hun ouders, en we begrijpen dat dit de beste beslissing was. En we zijn er nog zekerder van dat wat we samen doen echt vitaal is voor de kinderen. We versterken en genezen hen, juist in de actuele omstandigheden met luchalarm, periodieke explosies en uitval van stroom en water. In de omstandigheden van de oorlog, met voortdurende raketaanvallen, zagen we dat de kinderen langzaam hun innerlijke rust en mentale evenwicht terugvonden, dankzij de gezamenlijke inzet van de leraren en de sfeer die zij creëren. En het meest belangrijk: zij kunnen weer gelukkig zijn.

Wij zijn dankbaar dat we in deze ruimte het pedagogische proces weer helemaal kunnen organiseren, en het hele team konden behouden omdat ze thuis bleven. We bieden het hele pedagogische proces aan, inclusief twee vreemde talen, euritmie, buitenspelen en meer. Vanwege de oorlogswetgeving moesten we enkele activiteiten opgeven die een verplicht onderdeel zijn van het leerplan.

Nadat in de herfst de actieve beschietingen en de vernietiging van de energievoorzieningen begonnen, werd het bijzonder moeilijk. Ik moest veel tijd in de kelder doorbrengen die als schuilkelder werd ingericht, zonder licht, en het was er niet warm genoeg. Het was niet altijd mogelijk om de aanwezige zaklampen op te laden. In deze omstandigheden werden vele uren bij kaarslicht doorgebracht. Het romantische van deze ervaring verdween snel. Voor de schoolkinderen gaf dit nog extra moeilijkheden, omdat het lastig is om je taken uit te voeren bij kaarslicht. Wel krijg je dan een indruk van hoe de mensen honderd jaar geleden leefden, toen er nog geen electriciteit was. Maar dankzij jullie hulp en die van Stichting Sophia, en van een aantal gezinnen, is de situatie

in de school en de kleuterschool nu veel beter. Met de komst van de generatoren werd het mogelijk om het acute gebrek aan licht en warmte op te vangen. Dat maakte het mogelijk om een normaal pedagogisch proces te garanderen in de kelder, zelfs tijdens luchtaanvallen. Inmiddels hebben we ook de UPS systemen en batterijen daarvoor ontvangen, dankzij jullie hulp. Binnenkort gaan we die installeren. Dan zijn we ook in staat om de boiler in een automatische stand te houden, ook 's nachts. Dat houdt de ruimte voortdurend warm, ook wanneer de input van electriciteit onzeker is. Natuurlijk helpt dit ook om kosten te sparen die het dagelijkse en langdurige gebruik van de generatoren met zich meebrengen vanwege de brandstof. Ook is er zo minder luchtvervuiling.

Er zijn en komen uiteraard nog vele uitdagingen die wij moeten aangaan, maar nu hebben wij het warme gevoel, dat we er niet alleen voor staan, ondanks de oorlog, en dat geeft ons kracht om door te gaan en ons in te zetten voor de kinderen.

Andrey Gorskiy

** Wat in Oekraïne "gymnasium" genoemd wordt begint al bij de benedenbouw, in Nederland betekent dat vanaf groep 3. De kleuterschool is daar gelukkig nog. (CB)*

Indrukken uit de Diaspora:

Opvang in Nederland – Maria Ratering

Hoe het begon

En plotseling is het zover. Het is de zaterdag voor het orthodoxe paasfeest als Svitlana, Sasha en hun twee kinderen Glebb en Orest bij ons aanbellen. Ik heb al veel voorbereid voor hun komst en ook al telefonisch en per app contact gehad. Toch ben ik zenuwachtig. Hoe zal het gaan met de taal? Mijn schoolengels is roestig geworden. En wat zeg je in vredesnaam tegen een familie die uit noodzaak hun dierbare huis en geliefden hebben achtergelaten? Tegen mensen die net meer dan duizend kilometer hebben gereden om hier, na een verblijf in Polen, bij mijn huis aan te komen? “*I am nervous*” is het eerste wat ik zeg. “I too” antwoord Svitlana. Maar... zeg ik “jullie zijn van harte welkom, alles voor vanavond en vannacht is in orde gebracht. Maar ...waar hebben jullie nu het meeste behoefte aan?” “Lopen, bewegen” is het onmiddellijke antwoord. Dus.... Gaan we meteen op pad naar het Abbingapark. Daar is het voor kinderen goed toeven, en ik zie gelijk hoe deze kinderen gewend zijn om in het bos te leven. Orest wil meteen een tamme eend vangen, om hem te koesteren. Dit park zal hen later heel vertrouwd worden als ze in de gemeentelijke opvang Nieuw Mellens terecht zijn gekomen.

Buiten de eerste onwennigheid valt meteen 's avonds de eerste cultuurconfrontatie. Omdat ik weet heb van hun religieuze behoeften heb ik vanwege hun Pasen Byzantijnse muziek uitgezocht. Helemaal fout: want Russisch. Ik laat hen zoeken tussen de CD's en we komen uit om Hildegard van Bingen bij het paasontbijt te draaien. Dat ontbijt wordt een mix van Oost en West. Hoewel ik het niet versta, ben ik onder de indruk hoe Svitlana in het Oekraïens aan haar kinderen uitlegt wat Pasen betekent, juist dit jaar. De kinderen leren mij hun ritueel van eieren-tikken.

Na het ontbijt gaan we inschrijven bij het Friese aanmeldingspunt en tot onze grote vreugde lukt het inderdaad om een plek te krijgen in Nieuw Mellens, 5 minuten lopen van ons huis in Leeuwarden. Dat biedt perspectief op een regelmatig contact.

De eerste dagen moeten er nog veel praktische handelingen worden gedaan door hen, waarbij wij behulpzaam kunnen zijn als vraagbaak. Al spoedig ontstaat de gewoonte om een keer in de week samen te eten, en verder wandel ik regelmatig met Svitlana.

Maria maakt een griepmedicijn van wilgenbast

Hoe het verder ging.

Ik zie twee ouders die ieder op hun eigen manier zorg dragen dat hun kinderen zich hier thuis gaan voelen. Sasha leert de kinderen de omgeving kennen, en vooral weet hij al binnen no time minstens zeven speelplekken voor de kinderen en vindt hij andere interessante activiteiten voor hen. Hij neemt op zijn trips ook vriendjes mee uit de opvang. Hij ontpopt zich in Nieuw Mellens als een grote organisator en ook bemiddelaar tussen de Oekraïners en de bewaking.

Svitlana, die beter engels spreekt, richt zich op de grote hoeveelheid regels die aan hun verblijf hier vast zitten. En ik ben onder het wandelen haar luisterend oor.

Dan komen ook de dikke tegenvallers: de school draait nog niet, zoals wel al toegezegd. Het wordt pas eind mei wanneer de kinderen

kunnen gaan. En meteen krijgt Svitlana daar een taak in, omdat er vanaf het begin problemen ontstaan tussen de leerkrachten en

de kinderen, maar ook tussen de kinderen onderling. Niet vreemd als deze oekraïense kinderen uit totaal verschillende culturele achtergronden komen. Les 1 voor mij: er is een zeer groot verschil tussen de oekraïeners die hierheen zijn gekomen.

Als ik spontaan op bezoek ga in Nieuw Mellens, blijkt dat ik niet naar hun kamer mag, en moet wachten in de centrale hal tot zij naar mij toe komen. Vreemde regel, maar als ze door de – overigens steeds vriendelijke – bewaking aan mij wordt uitgelegd begrijp ik dat het is bedoeld om misbruik van kwetsbare vrouwen te voorkomen. Daar is iets voor te zeggen, maar toch....

Als ik later van Svitlana hoor dat ze hebben moeten smeken om een tafeltje op hun vier persoons kamer (2 stapelbedden en 2 stoelen) hoor ik van de bewakers dat alle voorzieningen collectief zijn en dat de kamers bedoeld zijn om te slapen, en niet om te eten, te spelen of te werken op je eigen computer. Over privacy gesproken!! Ik schrik nog meer als de bewakers mij vertellen dat het gebouw – oorspronkelijk een verzorgingshuis voor demente bejaarden – bij het klaar maken voor de oekraïeners is ontdaan van alle sloten op de kamers. Waarom??? Les 2: onze overheid heeft twee gezichten: wees welkom oekraïeners, maar we gaan het jullie vooral niet gemakkelijk maken.

Svitlana en Sasha zijn goed opgeleide mensen die wars zijn van slachtoffergedrag en steeds 'step by step' initiatieven nemen om hun eigen situatie en die van hun mede bewoners, te verbeteren.

Dat valt natuurlijk op. Begin jullie krijgen ze de kans om te verhuizen naar Wirdum, 7 km van Leeuwarden. Samen met een ander oekraïens gezin bewonen

ze daar het verenigingsgebouw van de kerk. Een initiatief van Wirdummers, die ook een praktische kring om de familie leggen: hen bezoeken, uitnodigen voor een uitje en betrekken bij de dorpsactiviteiten etc.

Voor onze relatie betekent dat minder contact, maar wel zetten we onze wekelijkse zondagsbijeenkomsten door. Nu ook vaak bij hen thuis.

Door deze verhuizing realiseer ik me hoe zeer onze relatie al familiaal is geworden en ook hoe oneindig veel ik nog steeds van hen kan leren, dwars door alle culturele verschillen heen. B.v. toen ik een keer actief aan het meezoeken was naar werkmogelijkheden, werd ik – mede door de ongenueanceerdheid in mijn taal – echt drammerig. Dat voelde achteraf niet goed. Dus appte ik mijn excuses voor dit drammen en dat zij vooral hun eigen beleid 'step by step' moesten volgen. Dat bleek voor hen volkomen nieuw, dat doet iemand waarmee je ruim dertig jaar verschilt niet in hun cultuur.

In de decembermaand gingen we een nieuwe fase in. Ik wilde hen betrekken bij alle feestelijke activiteiten. Dat werd gewaardeerd, maar het maakte ook het gemis duidelijk aan de eigen familie.

Ook ontstond een andere situatie door het gaan werken van Sasha, en werden de aanpassingsproblemen vooral bij Glebb steeds duidelijker. Het overheidsbeleid hier is dat de kinderen eerst Nederlands moeten leren voor ze kunnen doorstromen; Heel jammer dat de Vrije School hier in Leeuwarden, wat we gehoopt hadden, eveneens dit beleid voerde. Hierdoor is er weinig contact met nederlandse kinderen en geen inherente behoefte van de kids om nederlands te leren, (engels heeft meer hun interesse). Door dit alles haakte Glebb totaal af en zijn irreële verlangen om terug te willen naar zijn vriendjes in Oekraïne en zijn grootouders werd steeds groter. Hoe hard zijn ouders ook hun best doen om hem te helpen de realiteit onder ogen te zien. De langdurige onzekerheid over de toekomst bracht ook nog een ander verschijnsel van het vluchteling zijn mee: veelvuldige ziekte, van een of meer gezinsleden tegelijkertijd.

De komende tijd:

Het is duidelijk dat de oorlog nog lang gaat duren, en dat de prijs voor de vluchtelingen hoog is. Toch blijft dit gezin hoopvol en grotendeels optimistisch. Hun motto: step by step zal ook voor de komende tijd gelden. Voor onze relatie betekent het ook een nieuwe fase. Dat werd o.a. de afgelopen week duidelijk. Ik had op vrijdag een appje gestuurd; wat doen we in het weekend? En kreeg als maar geen antwoord. Ik wilde niet dwingen, dus wachtte af. Geen zondagse bijeenkomst dus, concludeerde ik, en ondertussen maakte ik me wel zorgen: wat zou er zijn? Dinsdag zie ik tot mijn schrik dat er wel gereageerd was en dat ze ons uitnodigden bij hen thuis. Stom!!! Stom !! Ik had mijn telefoon nog op de vliegtuigmodus staan, sinds vrijdagavond. Omdat ook zij niets van ons hoorden hadden zij zich zorgen gemaakt om ons. Het geeft wel aan hoe belangrijk we de afgelopen maanden voor elkaar zijn geworden. Maar ook... "hoe communiceer je over diepere emotionele zaken?" Dat ik schroomde om onverwachts te komen, om hun recht op privacy dat al zo brutaal is doorbroken, te erkennen. Dat soort nuances zijn voor mij nog moeilijk onder woorden te brengen. Ik moet steeds

google vertaal inschakelen om vervolgens te merken dat zij dat woord, of deze nuance nog niet kennen en soms heel wat anders begrijpen. Onze wederzijdse taak de komende tijd zal zijn: steeds beter leren om elkaar vast te houden met open armen. Ik ga er voor.

Maria Ratering
31 januari 2023

Persoonlijk bericht van Nastia Annenko

Nastia, is samen met haar moeder Galina een van de eersten die vertrokken uit Kyiv (25 februari) nadat de oorlog begon. Zij werkte in de vrijeschool Sofia (Kyiv) als geliefd schoolarts. Vooral in die eerste 2 maanden hielp ze moeders en leraren uit haar school die ook het land uit wilden om plekken te vinden om te wonen en vrijescholen voor de kinderen. Zij vertelde daarover in Nieuwsbrief 3. (CvD)

Ik ben nu bijna een jaar hier in Bielefeld. Gedurende deze tijd ben ik naar mijn eigen appartement verhuisd en nu woon ik samen met mijn oude vriendin, die ook uit Oekraïne komt. Daarvoor hebben we 4 maanden bij leuke Duitse gezinnen gewoond. Mijn moeder vond ook haar eigen appartement. Wat betekent 'eigen'....natuurlijk krijgen we sociale hulp van de staat en het geeft ons de mogelijkheid om eerst Duits te leren om daarna te kunnen blijven werken!

Ik ben al geslaagd voor B1, B2 en C1 examens. Als arts heb ik ook nog medische kennis van het Duits nodig!

Om als arts te kunnen werken, moet je een vergunning hebben om geneeskunde uit te oefenen (van de Kamer van Geneesheren) en slagen voor een specialistische taaltest. En dat is nu mijn opgave. Ik volg momenteel een professionele taalcursus voor artsen en het verbaast me eigenlijk dat het nog steeds een nieuwe taal is 😊 hoewel ik al Latijn had geleerd op de universiteit.

Het valt me niet mee om iets te plannen voor de rest van mijn leven, maar het plan op korte termijn is om een beroepsvergunning te krijgen en in een antroposofisch ziekenhuis te gaan werken om interessante ervaring op te doen, want de antroposofische geneeskunde in de Oekraïne staat nog steeds op het niveau van huisartsen.

Tijdens de kerstperiode kregen we 2 bezoeken uit Oekraïne. En dat was het leukste! Na een jaar kan ik zeggen dat ik mijn vrienden het meest mis, niet mijn huis of zo. Dat kun je allemaal overal krijgen. En er is altijd een beangstigend gevoel dat we iemand niet meer zouden kunnen ontmoeten.

Blokfluiten die muziek naar Odessa brengen – Louise Kelder

Van twee zijden werden blokfluiten aangeboden voor Oekraïne, altblokfluiten, sopraanfluiten, bamboefluiten: 'Kunnen jullie daar wat mee?'

Het oude muziektherapeutische contact naar Kiev is al lang niet meer actueel, mensen zijn naar het buitenland vertrokken, scholen zijn maar half geopend en hoe krijgen we ze er heen? Veel vragen, er ging een bericht naar Kiev en Odessa. Via Julia Zilstova kwam uit Odessa een positief antwoord van Ala, leidster van het therapeutisch centrum "Konsonant". Maar hoe krijgen we fluiten en bladmuziek daarheen?

Carla wist een contact in Kassel (Duitsland) waar vanuit regelmatig vervoer werd geregeld en zij nam het mee. De twee afzonderlijke pakketten werden opnieuw in een stevige doos

omgepakt en naar een adres in Kassel gebracht. Het vervoer werd betaald door een leerkracht van de heilpedagogische school uit Odessa, die nu in Kassel woont met haar gezin en een baan heeft aan de Sonderschule. "Ich bin glücklich wenn ich etwas für meine Ukraine mache." Na twee weken kregen we bericht uit Odessa: ze zijn aangekomen met hartelijke dank! Zo zijn er veel wegen die naar Oekraïne leiden.

Louise Kelder

Benefietmarkt – Vrijeschool de Regenboog - Eindhoven

Ongeveer een jaar geleden begon de oorlog in Oekraïne en was het overal op het nieuws. Ook wij wilden iets voor hen doen. In de klas kwamen we al snel op het idee om een markt te organiseren. En een paar dagen later was de markt er. Iedereen had zijn eigen taak bedacht. We verkochten lekkere hapjes, sieraden en hadden een prijsvraag en een rommelmarkt. We hadden een ochtend- en een middagmarkt. In de ochtend verkochten we koffie en thee voor de ouders en in de middag verkochten we spulletjes. Dit hebben we drie dagen lang gedaan. Iedereen was erg enthousiast en met zijn allen hebben we meer dan 1000 euro opgehaald. We hopen dat we de mensen in Oekraïne ermee kunnen helpen. We vonden het een mooie ervaring!

Defne, Ella, Puck, Lante, Mouna en Sophia

(namens beide groepen 8 van de Vrije basisschool de Regenboog, te Eindhoven).

Hulpkring Oekraïne - Terugblik 2022 en vooruitblik 2023

Op 24-2 viel Rusland Oekraïne binnen. Op dezelfde dag startte Cornelis een hulporganisatie, waar Louise en Carla zich bij aansloten. We maakten een Nieuwsbrief, openden bij Antrovista een webpagina en bij de IONA Stichting een rekening. Ook werd er een netwerk van contacten aangelegd binnen en buiten Nederland. De eerste aandacht ging toen uit naar vluchtelingen die naar Nederland zouden komen. Daar bereidden we van alles aan voor, onder andere met Maria Ratering in Leeuwarden. Maar het bleek dat binnen het vrijeschool netwerk niet veel mensen via ons naar Nederland kwamen. De meesten kozen voor de grenslanden of Duitsland vanwege taal en afstand. Wel werd Cornelis contactpersoon voor vluchtelingen die ergens in Europa vastliepen en hulp nodig hadden. Zo werden tot nu toe rond 15-20 mensen geholpen, meest moeders met kinderen. In Nederland verzorgden Louise en Carla een kaartenactie waar veel belangstelling voor was. Louise hielp verder om handgemaakte stofdieren uit Kyiv te verkopen, onder andere bij Rozemarijn in Zeist. Op onze webpagina bij Antrovista kunt u oudere nummers van de Nieuwsbrief terugvinden, en ook enkele achtergrond artikelen.

In Oekraïne werden steeds meer fondsen actief. De Freunde der Erziehungskunst hielp bijvoorbeeld de vrijescholen met aanvulling van salarissen. De IAO steunt inmiddels de opleidingen van vrijeschool leerkrachten. Wij verbonden ons in Oekraïne vooral met de Stichting Sophia. Dat is een kleiner samenwerkingsverband van mensen uit verschillende werkgebieden zoals de vrijescholen, de heilpedagogie, de eurytmie, de antroposofische artsen, en ook de christengemeenschap. Zij hebben veel aandacht voor persoonlijke contacten. Sophia kan beschikken over het geld dat wij doneren en daarmee hun eigen prioriteiten volgen. Aanvragen vanuit Oekraïne stuurden wij bijna allemaal door naar Sophia omdat zij daar de lokale omstandigheden beter kunnen beoordelen dan wij.

Naarmate de oorlog langer duurde, en met name de westelijke gebieden bevrijd waren, begonnen mensen in Oekraïne zich te organiseren. De opleidingen voor leraren pakten de draad op, een aantal scholen geven weer beperkt fysiek onderwijs, er werd een medische groep opgericht die de inkoop en verdeling van medicijnen organiseert, er werden cursussen over trauma-pedagogie georganiseerd, de uitgeverij Nairi maakte een aantal boeken klaar voor vluchtelingen, die ze gratis online kunnen krijgen. In Odessa groeide het kunsttherapeutische centrum "Consonant" waarover we vaker schreven. Ook in de christengemeenschap werden ontmoetingen weer mogelijk. De veerkracht van de oekraïeners wekt bewondering en verdient steun.

U hebt ons in dit jaar met uw warme interesse begeleid en financieel gesteund. In dit kalenderjaar ontvingen wij dankzij u rond 40.000,- euro van rond 250 donaties. Daaronder ook enkele initiatieven, zoals vrijescholen die een actie organiseerden en de opbrengst aan Oekraïne schonken. Ook in januari zijn nog

donaties binnen gekomen voor de kerstactie. Hartelijk dank daarvoor! In 2022 is 15.000.- direct aan Sophia geschonken. In februari 2023 konden wij nog eens 15.000.- euro direct naar Sophia overmaken voor hun acties deze winter. Verder kochten we in december drie generatoren in Slowakije (2263.-) en in februari 24 zware accu's in Duitsland (3805.-). In totaal dus **21.068 euro**. In het bericht over de kerstactie leest u meer daarover.

Het komende jaar

Het is moeilijk te voorspellen hoe de oorlog zich verder zal ontwikkelen. Wij bewegen mee met wat er nodig is. In een evaluatie rond de jaarwisseling gaven Carla en Louise aan wat gas terug te moeten nemen. Maar wij blijven onze basisstructuur ter beschikking houden voor waar de nood is in verdere afstemming met Stichting Sophia. Zoals nu met de actie voor generatoren waar Cornelis zich voor inzet. De Nieuwsbrief wordt door de lezers gewaardeerd. Die blijven we verzorgen, hoewel niet meer zo frequent als in de eerste maanden.

Wie ondersteunden wij als Hulpkring Oekraïne in 2022 ?

Hieronder geven wij u een overzicht van de projecten die wij als Hulpkring konden steunen dankzij uw betrokkenheid. Tussen haakjes is aangegeven in welke Nieuwsbrief over deze donaties een bericht verscheen, behalve bij de Sophia Stichting en bij Natalja Yeschenko, want daarover schreven we in meerdere Nieuwsbrieven. De Stichting Sophia steunt tal van projecten, scholen, opleidingen en ook individuele mensen.

Ontvangen tot 31 december 2022 **42.657,74**

Ondersteund tot 31 december 2022:

• 5 -4: Dopomaha Kharkiv	(NB 3)	1.000.-
• 11-4: Stichting Sophia		5.000.-
• 22-4: kleuterschool Zernyatka, Kharkiv	(NB 4)	1.600.-
• 22-4: Hulpcentrum Zernyatka, Kharkiv	(NB 4)	750.-
• 9-5: Glucosemeter familie Kulyk	(NB 5)	129.72
• 13-7: Stichting Sophia		10.000.-
• 16-9: Steun tbv lerares in Semily (CZ)	(NB 8)	1.200.-
• 23-9: Natalja Yeschenko – kaartenactie	(NB 5)	1.000.-
• 19-12: Betaling 2 generatoren	(NB 9)	1.211,50.-
• 20-12: Betaling 1 generator	(NB 9)	1.100.-

Totaal uitgaven 2022: **21.791,22**

Besteedbaar op 31-12-2022: **20.866,52**

Antrovista

Antrovista heeft voor de Hulpkring Oekraïne een webpagina aangemaakt. Daarop kunt u de informatie en Nieuwsbrieven van de Hulpkring vinden. Daarnaast is er een rubriek "Achtergronden" over de gebeurtenissen in Oekraïne, waaronder bijvoorbeeld een collage van Narine Maltseva met beelden en inspirerende teksten rond de oorlog.

Nieuw in deze rubriek is nu een boekbespreking door Cornelis Boogerd over het boek **Endspiel Europa** van Ulrike Guérot en Hauke Ritz. Dit boek plaatst de situatie in Oekraïne binnen de context van de ontwikkelingen in Europa in de laatste 30 jaar, en de rol van de VS daarbij. Ook geven de auteurs suggesties voor een mogelijke weg naar de toekomst op basis van de kernwaarden van Europa.

Er zijn verschillende inzichten en gevoelens over alles wat er gebeurt, en net als in coronatijd, soms best beladen. Als Hulpkring willen we ons daar niet in mengen, maar ons vooral concentreren op de hulp. De inhoud die in de rubriek "Achtergronden" komen, zijn vrij om te downloaden en geheel voor verantwoording van de auteurs.

Hier kunt u onze pagina vinden: <https://www.antrovista.com/ukraine.html>

Over de Hulpkring Oekraïne

De Hulpkring Oekraïne is eind februari 2022 opgericht door Cornelis Boogerd van de Werkgroep Tsjechië en Slowakije, en Carla van Dijk en Louise Kelder van de voormalige werkgroep Oekraïne en Rusland, beide werkgroepen werkten jaren met Stichting Helias samen, tot die drie jaar geleden besloot een andere koers te gaan varen. Wij hebben 30 jaar ervaring in ondersteuning van de vrijeschool beweging in de genoemde landen, en besloten onze krachten te bundelen en onze netwerken te verenigen voor deze actie. Daartoe konden we een rekeningnummer openen bij de Iona Stichting. We werken internationaal samen met de Freunde der Erziehungskunst, de ECSWE (European Counsel for Steiner Waldorf Education), met de landencoördinatoren van verschillende landen voor deze actie, en natuurlijk met scholen, organisaties en vele mensen in Oekraïne zelf, met name met de Stichting Sophia.

In Nederland werken we samen met de Iona Stichting, het IHF (Internationaal Hulpfonds), de VVS (Vereniging van Vrije Scholen), Stichting Helias, en met lokale hulpkringen of individuele mensen die opvang aanbieden.

Wij willen in deze situatie vluchtelingen helpen aan onderdak of op andere manieren. Zo begeleiden we een aantal van hen op afstand naar opvang in Slowakije, Tsjechië, Duitsland, Roemenië of Nederland. Verder geven we ondersteuning en informatie aan mensen die in Nederland vluchtelingen

opvangen. In Oekraïne helpen wij mensen om daar te overleven en hun leven na de oorlog weer op te bouwen, waar een aantal nu al mee bezig zijn. Wij ondersteunden er verschillende projecten. Door middel van deze Nieuwsbrief houden we u op de hoogte van de acties. U kunt ons financieel steunen op onderstaande rekening.

IBAN: NL23 TRIO 0212 1898 40 van de IONA Stichting, onder vermelding van NOODHULP Oekraïne, of fonds 2755. U kunt in dit fonds ook schenken via de website van de Iona Stichting: <https://www.iona.nl/schenken-algemeen/direct-schenken/>

Hartelijk dank voor uw medeleven en ondersteuning,

Namens de Hulpkring Oekraïne:

Louise kelder – louisekelder@casema.nl

Carla van Dijk - carlavandijk7@gmail.com

Cornelis Boogerd – meel@soverin.net